

SUHAKAM GESA TINDAKAN SEGERA TERHADAP PIHAK YANG
MENYEBABKAN JEREBU

KUALA LUMPUR (13 OKTOBER 2026) - Suruhanjaya Hak Asasi Manusia Malaysia (SUHAKAM) menegaskan bahawa kejadian jerebu rentas sempadan yang berulang merupakan isu serius yang menjejaskan kesihatan awam dan hak asasi manusia. Jerebu bukan sahaja mengancam hak untuk hidup dan menikmati persekitaran yang bersih, sihat dan mampan, malah turut menjejaskan kesihatan, pendidikan, akses kepada maklumat serta keselamatan dan kesihatan di tempat kerja.

SUHAKAM berpandangan bahawa panduan penjagaan kesihatan kepada orang awam dan usaha diplomatik sahaja tidak mencukupi. Tindakan yang lebih tegas dan berkesan diperlukan untuk melindungi masyarakat, menyiasat punca jerebu yang menjejaskan Malaysia serta memastikan pihak yang bertanggungjawab dikenakan tindakan sewajarnya. Laporan terkini mengaitkan jerebu di Malaysia dengan kebakaran di beberapa wilayah Indonesia, termasuk Kalimantan dan Sumatera. Bagaimanapun, siasatan lanjut diperlukan kerana setakat ini belum ada bukti kukuh yang mengaitkan mana-mana syarikat atau individu tertentu dengan kejadian tersebut.

SUHAKAM menegaskan bahawa pihak yang menyebabkan pencemaran perlu bertanggungjawab terhadap kesan dan kos yang ditanggung oleh masyarakat. Sehubungan itu, Malaysia perlu mempunyai pendekatan perundangan yang kukuh, dengan setiap tindakan disokong oleh bukti yang sahih. Siasatan perlu mengenal pasti pemilik tanah di kawasan kebakaran, pihak yang menjalankan kegiatan di kawasan tersebut, langkah pencegahan kebakaran yang telah diambil serta bagaimana asap merebak sehingga menjejaskan Malaysia. Maklumat satelit juga perlu disokong oleh bukti saintifik dan maklumat lain yang berkaitan. Sebarang kemungkinan punca pencemaran atau faktor lain yang menyumbang kepada jerebu turut perlu diteliti.

Bagi tujuan ini, SUHAKAM menggesa Kerajaan menubuhkan pasukan penyiasatan khas yang melibatkan pelbagai agensi, termasuk pakar alam sekitar, penyiasat korporat dan pegawai undang-undang. Pasukan ini perlu bekerjasama dengan pihak berkuasa negara-negara berkaitan bagi mengumpul bukti dan mengenal pasti pihak yang boleh dipertanggungjawabkan di sisi undang-undang. Syarikat Malaysia yang mungkin terlibat juga perlu disiasat tanpa pengecualian. Walau bagaimanapun, sebarang tindakan terhadap syarikat atau individu mestilah berdasarkan bukti yang kukuh dan melalui proses undang-undang yang adil.

SUHAKAM turut menggesa Kerajaan supaya menggunakan sepenuhnya Perjanjian ASEAN Mengenai Pencemaran Jerebu Rentas Sempadan. Di bawah Perkara 4(2), negara yang menjadi punca jerebu rentas sempadan perlu memberikan maklum balas segera terhadap permintaan maklumat atau rundingan daripada negara yang terjejas. Malaysia perlu mengemukakan permohonan rasmi untuk mendapatkan maklumat berkaitan kawasan konsesi dan pemilikan tanah, pihak yang mengendalikan kawasan tersebut, rekod kawalan kebakaran serta tindakan penguatkuasaan yang telah diambil. Kerajaan juga perlu memaklumkan perkembangan usaha ini kepada orang awam, termasuk maklum balas yang diterima dan perkara yang masih belum diselesaikan, tanpa menjejaskan siasatan atau proses undang-undang.

Selain itu, SUHAKAM menggesa Kerajaan supaya segera menggubal undang-undang khusus bagi menangani pencemaran jerebu rentas sempadan. Akta Pencemaran Jerebu Rentas Sempadan Singapura boleh dijadikan rujukan dalam membangunkan undang-undang yang membolehkan tindakan diambil terhadap kegiatan di luar negara yang menyebabkan atau menyumbang kepada jerebu di Malaysia. Undang-undang ini perlu disesuaikan dengan sistem perundangan Malaysia, dengan peruntukan yang jelas mengenai kuasa penyiasatan, tindakan sivil dan hukuman jenayah yang bersesuaian. Ia juga perlu membolehkan tindakan diambil terhadap syarikat atau individu yang terbukti bertanggungjawab, di samping menjamin hak mereka untuk membela diri dan mendapat perbicaraan yang adil.

SUHAKAM seterusnya menggesa Kerajaan menetapkan pelan tindakan dengan garis masa yang jelas, termasuk penubuhan pasukan penyiasatan, permohonan maklumat secara rasmi, rundingan awam dan pembentangan rang undang-undang di Parlimen. Perkembangan pelaksanaan pelan ini perlu dimaklumkan secara berkala kepada orang awam tanpa menjejaskan siasatan atau proses undang-undang. Pada masa yang sama, Kerajaan perlu mempercepat usaha menggubal Akta Udara Bersih, memudahkan akses kepada keadilan dalam isu alam sekitar serta memastikan masyarakat yang terjejas mempunyai saluran untuk mendapatkan pembelaan dan pampasan, termasuk bagi kerugian dan kos rawatan kesihatan yang dapat dibuktikan.

Sementara usaha tersebut dilaksanakan, Kerajaan perlu terus melindungi orang ramai melalui penyampaian maklumat kualiti udara dan nasihat kesihatan yang tepat pada masanya. Langkah perlindungan yang jelas dan berasaskan bukti juga perlu dilaksanakan di sekolah dan tempat kerja. Perhatian khusus harus diberikan kepada kanak-kanak, warga emas, orang kurang upaya, individu yang mempunyai masalah kesihatan, pekerja luar bangunan serta masyarakat yang mempunyai pilihan terhadap untuk mengelakkan pendedahan kepada jerebu. SUHAKAM menegaskan bahawa masalah jerebu yang berulang memerlukan tindakan berterusan, bukan sekadar penyelesaian sementara. Kerjasama serantau yang lebih kukuh, siasatan yang telus dan undang-undang yang berkesan amat penting bagi mencegah kejadian yang sama daripada berulang serta memastikan pihak yang bertanggungjawab dikenakan tindakan sewajarnya. Perlindungan kesihatan, keselamatan dan hak asasi manusia hendaklah sentiasa menjadi keutamaan.

- TAMAT -

Suruhanjaya Hak Asasi Manusia Malaysia (SUHAKAM)
13 Oktober 2026